

Vendim nr. 56, datë 21.05.2026

(V- 56/26)

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga: Fiona Papajorgji, Kryetare, Marsida Xhaferllari, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Ilir Toska, Marjana Semini, Asim Vokshi, Genti Ibrahim, anëtarë, me sekretare Farisja Idrizaj, në datën 30.04.2026 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 2 (XH) 2025, që u përket:

KËRKUES: **XHONATAN MUÇAJ**, përfaqësuar nga studio ligjore “INTERPARTES” SH.P.K., nëpërmjet administratorit, avokatit Shkëlzen Selimi, me prokurë.

NASI HODO, përfaqësuar nga avokati Edmond Dema, me prokurë.

SUBJEKT I INTERESUAR:

PROKURORIA E PËRGJITHSHME

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-2079 (314), datë 17.12.2024 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 27, 28, 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 5 dhe 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); nenet 71 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Genti Ibrahim, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesve, Xhonatan Muçaj dhe Nasi Hodo (*kërkuesit*), të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 521 (61-2019-7623), datë 27.12.2019 (*vendimi i shkallës së parë*), ka deklaruar fajtorë kërkuesit për: (i) veprën penale të “Vrasjes me dashje”, në bashkëpunim, të mbetur në tentativë, në dëm të shtetasit E.M., të parashikuar nga nenet 76, 22 dhe 25 të Kodit Penal (KP); (ii) veprën penale të “Vrasjes me dashje”, në bashkëpunim, në dëm të shtetasit P.B., të parashikuar nga neni 76 i KP-së; (iii) veprën penale të “Plagosjes së lehtë me dashje” ndaj shtetasit D.K., të parashikuar nga neni 89 i KP-së. Ajo gjykatë, në zbatim të nenit 55 të KP-së (“Caktimi i dënimeve për disa vepra penale”), ka bashkuar të gjitha dënimet në një të vetëm, duke i dënuar kërkuesit përkatësisht me 20 dhe 18 vjet burgim.

2. Mbi ankimin e kërkuesve, Gjykata e Apelit Vlorë, me anë të vendimit nr. 121 (60-2020-1061), datë 08.07.2020 (*vendimi i apelit*), ka lënë në fuqi vendimin e shkallës së parë për kërkuesin Xhonatan Muçaj, vetëm për pjesën që ka deklaruar fajtor kërkuesin për veprën penale të plagosjes së lehtë me dashje ndaj shtetasit D.K., si dhe për veprën penale të vrasjes me dashje ndaj viktimës P.B. dhe, duke bashkuar të gjitha dënimet në një të vetëm, e ka dënuar përfundimisht atë me 12 vjet burgim. Ndërsa për kërkuesin tjetër, Nasi Hodo, gjykata e apelit ka lënë në fuqi vendimin e shkallës së parë vetëm për veprën penale të plagosjes së lehtë me dashje ndaj shtetasve D.K. dhe E.M. Ajo gjykatë ka prishur vendimin e shkallës së parë për pjesën tjetër dhe, duke bashkuar dënimet në një të vetëm, e ka dënuar përfundimisht këtë kërkues me 2 vjet burgim, si dhe ka urdhëruar lirimin e menjëhershëm nga paraburgimi.

3. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur rekurs Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë, e cila ka kërkuar lënien në fuqi të vendimit të shkallës së parë dhe trashëgimtarët e viktimës P.B., të cilët kanë kërkuar lënien në fuqi të vendimit të shkallës së parë, prishjen e vendimit të apelit, si dhe kthimin e akteve për rishqyrtim në shkallë të parë.

4. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2024-2079 (314), datë 17.12.2024 (*vendimi i Gjykatës së Lartë*), ka vendosur prishjen e vendimit të apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të shkallës së parë. Kolegji Penal ka vendosur mospranimin e rekursit të trashëgimtarëve të viktimës së veprës penale, pasi ata nuk njihen si subjekt në fazën e gjykimit në themel të akuzës.

5. Kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual përkatësisht në datën 07.07.2025 dhe në datën 19.09.2025, sipas objektit të tij. Në datën 04.12.2025, për ankimin e kërkuesit Xhonatan Muçaj, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Ndërkohë, në lidhje me ankimin e kërkuesit Nasi Hodo, Kolegji tjetër i Gjykatës në datën 03.12.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Në datën 12.12.2025 Mbledhja e Gjyqtarëve ka vendosur bashkimin e çështjeve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

6. **Kërkuesit**, në mënyrë të përmbledhur, pretendojnë se vendimi i kundërshtuar i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë u ka cenuar *të drejtën për proces të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, në aspektin e:

6.1. *Aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar dhe për t'u mbrojtur të lidhur me parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit*, sepse kërkuesi Xhonatan Muçaj nuk është njoftuar për zhvillimin e procesit ndaj tij në Gjykatën e Lartë, pasi ndodhej i izoluar pranë Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale (IEVP), Rrogozhinë, për rrjedhojë i është cenuar e drejta për t'u përfaqësuar nga një avokat mbrojtës, që përfaqësonte mjetin e vetëm për ushtrim efektiv të së drejtës për t'u mbrojtur. Ndërsa kërkuesi Nasi Hado nuk është njoftuar as për rekursin, as për procesin, duke i mohuar atij mundësinë reale për të ushtruar të drejtën për mbrojtje efektive dhe për t'u dëgjuar.

6.2. *Së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e pavarur, e paanshme dhe e caktuar me ligj*, pasi Kolegji Penal ka ripërcaktuar faktet duke ndryshuar dinamikën e ngjarjes të pranuar nga të dyja gjykatat e faktit. Gjithashtu, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka anashkaluar dhënien e një qëndrimi ligjor për sa i përket anës subjektive të institutit të bashkëpunimit dhe zbatimit të tij në rastin konkret, në kushtet kur gjykatat e faktit kanë bërë vlerësime të ndryshme për formën e bashkëpunimit.

6.3. *Së drejtës për liri personale*, të mbrojtur nga nenet 27 dhe 28 të Kushtetutës.

7. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, në mungesë, nuk ka paraqitur parashtrime në kundërshtim të pretendimeve të kërkuesve.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesve

8. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të Ligjit Organik të Gjykatës, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të Ligjit

Organik të Gjykatës, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

9. Gjykata çmon se kërkuessit, si bartës të të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, legjitimohen *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi janë palë ndërgjyqëse në procesin gjyqësor objekt gjykimi kushtetues dhe, për rrjedhojë, kanë interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

10. Po kështu, kërkuessit kanë *shteruar mjetet juridike efektive* që kanë pasur në dispozicion, pasi objekt i kërkesës së tyre është vendimi përfundimtar i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, i cili ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të shkallës së parë me anë të të cilit ata janë deklaruar fajtorë dhe dënuar.

11. Lidhur me legjitimimin *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i Ligjit Organik të Gjykatës ka parashikuar afatin ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Në rastet e kundërshtimit të vendimeve gjyqësore, Gjykata konsideron si pikënisje për llogaritjen e afatit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual momentin kur kërkuessi merr dijeni për arsyetimin e vendimit gjyqësor objekt kërkimi. Në këtë drejtim, Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) ka pohuar se i takon, në radhë të parë, Gjykatës së Lartë të sigurojë që në dosjen e çështjes së saj të ketë prova për datën e dorëzimit të vendimit palëve (*shih Ibrahimimi dhe të tjerë k. Shqipërisë, datë 14.01.2025, § 13*).

12. Në çështjen konkrete, vendimi gjyqësor i kundërshtuar, ai i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, mban datën 17.12.2024. Gjykata vëren se në përgjigje të kërkesës së përfaqësuesit ligjor të kërkuessit Xhonatan Muçaj, me shkresën nr. 2972/1 prot, datë 05.06.2025, Drejtoria e Administrimit Gjyqësor pranë Gjykatës së Lartë ka bërë me dije se vendimi është publikuar në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë në datën 07.03.2025. Në rastin e kërkuessit Xhonatan Muçaj, kërkesa është paraqitur në Gjykatë më 07.07.2025 dhe për pasojë kërkuessi legjitimohet *ratione temporis*. Ndërsa kërkesa e kërkuessit Nasi Hodo është paraqitur në Gjykatë më 19.09.2025, në dukje përtej afatit ligjor 4-mujor. Gjykata vëren se kërkuessi ka parashtruar se nuk ka marrë dijeni për rekursin e subjektit të interesuar dhe rrjedhimisht as për procesin dhe vendimmarrjen e Gjykatës së Lartë, pasi ndodhej jashtë shtetit. Ai pretendon se është njohur me vendimin e Gjykatës së Lartë në datën 20.05.2025, kur, me anë të postës, është njoftuar e ëma e tij për urdhrin nr. 268 datë 02.05.2025 “Për ekzekutimin e vendimit nr. 521 (61-2019-7623) datë 27.12.2019”. Për sa më lart, duke mbajtur në konsideratë faktin që në dosjen gjyqësore nuk gjendet një akt njoftimi i rekursit për këtë kërkuess, jurisprudencën e GJEDNJ-së për detyrimin e Gjykatës së Lartë për njoftimin e vendimeve të saj dhe faktin se

barra e provës në këtë drejtim nuk mund të rëndojë mbi kërkuesit, Gjykata vlerësoi se edhe kërkuesi Nasi Hodo legjitimohet *ratione temporis*.

13. Për sa i takon legjitimitetit *ratione materiae*, vërehet se kërkuesit kanë ngritur disa pretendime për procesin e zhvilluar nga Gjykata e Lartë në lidhje me cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, në aspektin e *së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e pavarur, e paanshme dhe e caktuar me ligj* dhe së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar dhe parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, pretendime këto me natyrë kushtetuese, që do të analizohen nga Gjykata në themel. Kërkuesit kanë ngritur edhe pretendime për cenimin e *lirisë personale*. Duke qenë se këto të fundit janë të ndërruar nga pretendimet për cenimin e procesit të rregullt ligjor, Gjykata çmon t'i analizojë në këndvështrim të nenit 42 të Kushtetutës, sipas të cilit të drejtat kushtetuese nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo ka të drejtën e një gjykimi të drejtë.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj

14. Në lidhje me pretendimin për cenim të së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj, kërkuesit kanë pretenduar se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka dalë jashtë funksionit të tij si gjykatë ligji, pasi Gjykata e Lartë ka ripërcaktuar faktet duke ndryshuar dinamikën e ngjarjes të pranuar nga të dyja gjykatat e faktit. Nëpërmjet versionit të ri të rrethanave, paraqitur ndryshe që në pjesën përshkruese të vendimit, Kolegji Penal ka dhënë vlerësime të ndryshme nga sa është provuar dhe pranuar nga të dyja gjykatat e faktit, duke marrë në shqyrtim provat e duke tejkaluar kështu funksionin e tij ligjor. Po kështu, Kolegji Penal nuk ka mbajtur një qëndrim të shprehur ligjor për sa i përket anës subjektive të institutit të bashkëpunimit dhe zbatimit të tij në rastin konkret, në kushtet kur gjykatat e faktit kanë bërë vlerësime të ndryshme për formën e bashkëpunimit. Arsyetimet përkatëse të të dyja gjykatave për këtë çështje të ligjit nuk evidentohen në vendimin e Kolegjit Penal.

15. Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt, sipas nenit 42 të Kushtetutës, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një gjykatë e caktuar me ligj. Ky element, në kuptimin material, karakterizohet nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin për çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar për një procedurë ligjërish të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik (*shih vendimet nr. 15, datë 23.03.2023; nr. 3, datë 07.02.2023; nr. 7, datë 23.02.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Në lidhje me gjykimin në Gjykatën e Lartë është theksuar se në ushtrimin e funksionit si gjykatë e ligjit, ajo gjykatë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte e prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Nëse Gjykata e Lartë vlerëson se provat e administruara nuk janë të mjaftueshme për arritjen e një konkluzioni apo se nevojitet kryerja e vlerësimeve të mëtejshme të tyre, ajo nuk mund të marrë kompetencat e gjykatës së faktit, por duhet ta kthejë çështjen për rishqyrtim dhe në asnjë rast nuk mund ta zgjidhë vetë çështjen në themel duke rivlerësuar ndryshe faktet dhe provat e marra gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta gjyqësore, pasi një veprim i tillë bie ndesh me parimin e gjykatës së caktuar me ligj (shih vendimet nr. 57 datë 09.11.2023; nr. 15, datë 23.03.2023; nr. 44, datë 19.07.2016 të Gjykatës Kushtetuese).

17. Gjithashtu, Gjykata ka pohuar se Gjykata e Lartë nuk mund të bëjë ripërcaktim të fakteve bazuar në një vlerësim të ndryshëm të provave të shqyrtuara dhe të vlerësuara nga gjykatat më të ulëta, por mundet që faktin e përcaktuar nga të njëjtat prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit, ta cilësojë juridikisht ndryshe dhe të zgjidhë vetë çështjen në rast se konstaton zbatim të gabuar të ligjit prej tij (shih vendimet nr. 7, datë 20.02.2024; nr. 40, datë 14.09.2023 të Gjykatës Kushtetuese).

18. Në rastin konkret, Gjykata vëren se në lidhje me formën e bashkëpunimit ndërmjet kërkuesve, gjykata e shkallës së parë ka arsyetuar se ai (bashkëpunimi) ka konsistuar në aspektin mendor, në drejtim të parashikimit të ngjarjes dhe është zhvilluar në situatën që ka paraprirë ngjarjen. Ndërsa në ardhjen e pasojave kërkuesit kanë veprime si ekzekutorë secili më vete. Në ndryshim nga gjykata e shkallës së parë, gjykata e apelit ka vlerësuar se në rastin konkret pasoja kriminale, vdekja e të ndjerit P.B., ka ardhur si rrjedhojë vetëm e veprimeve të drejtpërdrejta të kërkuesit Xhonatan Muçaj në kuadër të grindjes së çastit. Kurse pasoja kriminale, plagosja e lehtë e viktimës E.M., ka ardhur si rrjedhojë vetëm e veprimeve të drejtpërdrejta të kërkuesit Nasi Hodo, përsëri në kuadër të grindjes së çastit. Sipas gjykatës së apelit, të pandehurit (kërkuesit) janë përfshirë në mënyrë të pavarur në konfrontim fizik në dy grupe të veçuara, në distancë nga njëri-tjetri, duke mos pasur asnjë komunikim me njëri-tjetrin dhe duke mos ndjekur reciprokisht sjelljet e njëri-tjetrit.

19. Ndërsa Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka arsyetuar se në vlerësimin e formës së bashkëpunimit gjykata e apelit ka anashkaluar provat e dëshmitë e marra në proces nga deklaratimet e dëshmitarëve, të të pandehurve dhe të dëmtuarve, nga të cilat pohohet se kërkuesi Nasi Hodo ishte konfrontuar më parë, po atë mbrëmje, me viktimën E.M. Ajo gjykatë është shprehur se nga provat e pranuar në proces rezulton se në mjetin e tyre, përpara ngjarjes,

kërkuesit kanë pasur mjete të ftohta, duke përfshirë edhe mjet shpues, duke i paraprirë një konfrontimi të mundshëm, sjellje kjo që përbën fazën e bashkëpunimit të hershëm ose bashkëpunimit mendor të referuar nga gjykata e shkallës së parë në drejtim të pasojës.

20. Kolegji Penal i asaj gjykate ka vlerësuar se nga gjendja e fakteve që janë pranuar prej gjykatave të shkallëve më të ulëta, rezulton, ashtu siç është arsyetuar edhe nga gjykata e shkallës së parë, se të pandehurit kanë vepruar si ekzekutorë të vetëm ndaj viktimave të tyre, por qëllimi i tyre i përbashkët ka qenë ulja e rezistencës së viktimave me çdo mjet dhe kusht, duke përfshirë këtu edhe përdorimin e mjeteve të afta për të shkaktuar vdekjen, përfundim ky që mbështet edhe në të dhënat e përgjimit ambiental. Ky vlerësim është i ndryshëm nga ai i gjykatës së apelit, sipas të cilit ka pasur një grindje të çastit, ku secili prej personave të përfshirë në ngjarje ka vepruar i diktuar nga situata e momentit, duke kryer veprime të caktuara ndaj kundërshtarëve të tyre, për rrjedhojë, sipas saj, nuk rezulton i vërtetuar me prova bashkëpunimi mes të pandehurve Nasi Hodo dhe Xhonatan Muçaj, pasi nuk ka pasur shprehje vullneti për kryerjen e veprimeve të caktuara. Ky arsyetim nuk është konsideruar i drejtë nga Gjykata e Lartë, për shkak se jurisprudenca penale njeh si formë të bashkëpunimit edhe bashkëpunimin e çastit, i cili është një formë e thjeshtë bashkëpunimi, e lindur aty për aty, në kryerje e sipër të veprës, dhe që plotëson gjithë kuadrin për ta konsideruar veprën penale si të kryer në bashkëpunim. Gjithashtu, ajo gjykatë ka marrë në analizë edhe historikun e mosmarrëveshjeve që kanë shërbyer si shkak për pasojën, ku përplasja e fundit kishte ndodhur vetëm disa orë përpara ngjarjes. Përfundimisht, Kolegji i asaj gjykate vlerësoi se duhet prishur vendimi i gjykatës së apelit, duke u lënë në fuqi vendimi i shkallës së parë.

21. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk rezulton se ka bërë një ripërcaktim të fakteve, por i është përmbajtur në analizën e vet ligjore të njëjtave fakte të konstatuara prej gjykatave më të ulëta. Duke analizuar faktet e përcaktuara nga gjykatat më të ulëta, në thelb, Kolegji Penal ka vlerësuar nëse ligjërisht mund të kishte bashkëpunim ndërmjet kërkuesve. Referimi që ai Kolegj bën në provat e administruara nga gjykatat më të ulëta është në funksion të dhënies së një vendimi të arsyetuar, të cilat nuk mund të shihen të shkëputura nga provat e vlerësuara nga gjykatat më të ulëta, por u shërbejnë argumenteve të përdorura në mbështetje të evidentimit të konceptit juridik të bashkëpunimit. Gjykata vlerëson, gjithashtu, se duke pasur parasysh natyrën e gjykimit në Gjykatën e Lartë, është i pashmangshëm referimi në provat gjyqësore të përcaktuara nga gjykatat e faktit për të interpretuar ligjin në përputhje me to.

22. Për sa më sipër, në analizë të vendimmarrjes së tij, nuk rezulton që Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë të ketë ripërcaktuar faktet e çështjes në tejkalim të kompetencave ligjore që i ka njohur ligji. Në këtë kuptim, Gjykata çmon se Gjykata e Lartë ka ndjekur procedurën ligjërisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik, duke ushtruar funksionet e saj në

përputhje me natyrën e gjykimit në Gjykatën e Lartë. Për këtë arsye, pretendimi i kërkuësve për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj është i pabazuar.

B.2. Për cenimin e së drejtës së aksesit substancial

23. Në lidhje me pretendimin për cenimin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar dhe parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, kërkuesi Xhonatan Muçaj ka pretenduar se Gjykata e Lartë i ka mohuar të drejtën për t'u mbrojtur për shkak të mosnjoftimit për zhvillimin e procesit penal në ngarkim të tij në atë gjykatë. Ndërsa kërkuesi Nasi Hodo ka pretenduar se, duke mos i njoftuar personalisht rekursin, Gjykata e Lartë i ka mohuar të drejtën për të paraqitur kundërrekurs dhe parashtrime përpara seancës gjyqësore dhe për të marrë pjesë në shqyrtimin e çështjes. Kërkuesi Nasi Hodo ka pretenduar se është njohur me vendimin e Gjykatës së Lartë vetëm pas lëshimit të urdhrit të ekzekutimit të vendimit që e dënonte atë me 18 vjet burg. Si pasojë e mohimit të të drejtave procedurale, kërkuësit pretendojnë se u është shkelur edhe e drejta substanciale e lirisë personale, e parashikuar në nenet 27 dhe 28 të Kushtetutës

24. Neni 42, pika 2, i Kushtetutës sanksionon të drejtën për gjykim të drejtë, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, por edhe të drejtën për të pasur prej saj një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substancial dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 31, datë 03.11.2022; nr. 22, datë 29.04.2021; nr. 3, datë 23.02.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Gjykata ka pranuar se e drejta e mbrojtjes në procesin penal ka përmbajtje substanciale, ajo duhet të jetë reale dhe efektive e jo vetëm teorike, dhe se ushtrimi i saj nuk duhet të pengohet, por, përkundrazi, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm duhet të marrin të gjitha masat ligjore që në funksion të procesit të rregullt ligjor t'i japin mundësinë individit të bëjë mbrojtje reale, duke respektuar parimin e barazisë së armëve (*shih vendimin nr. 35, datë 01.06.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Veçanërisht në procesin penal, mbrojtja e të pandehurit lidhet ngushtë me barazinë e mundësive procedurale dhe kontradiktoritetin, të cilat së bashku përbëjnë në vetvete elementet më të qenësishme e thelbësore të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Prandaj, për respektimin e tyre, gjykata duhet të përmbushë me rigorozitet një sërë detyrimesh, me synimin kryesor realizimin e një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht dhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata me objektivitet e paanësi. Këto kërkesa kushtetuese e ligjore janë në funksion të

mbrojtjes sa më efektive të të pandehurit, pasi përballë tij qëndron vetë shteti, i përfaqësuar në procesin penal nga prokurori që paraqet dhe mbron akuzën kundër tij (*shih vendimin nr. 71, datë 30.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar gjithashtu se e drejta për t'u njoftuar dhe për të marrë pjesë në gjykim u paraprin të drejtave të tjera. Kjo e drejtë, ndër të tjera, i krijon një pale ndërgjyqëse të njëjtat mundësi për të paraqitur prova dhe argumente në mbrojtje të interesave vetjakë në raport me palën kundërshtare (*shih vendimet nr. 40, datë 14.09.2023; nr. 8, datë 23.02.2021; nr. 49, datë 22.07.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Përkundrejt pretendimeve të kërkuesve dhe standardeve të lartpërmendura Gjykata do të verifikojë nëse kërkuesit janë njoftuar për rekursin e prokurorisë dhe për zhvillimin e procesit gjyqësor në ngarkim të tyre në Gjykatën e Lartë.

29. Në Gjykatën e Lartë, në rastin kur rekursi plotëson kushtet e pranueshmërisë, çështja shqyrtohet në seancë gjyqësore, si rregull, në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve (*neni 436/a i Kodit të Procedurës Penale (KPP)*), për të cilën palët njoftohen për ditën dhe orën e seancës, të paktën 30 ditë përpara datës së shqyrtimit, përmes afishimit në mjediset e Gjykatës së Lartë, si dhe në faqen e saj të internetit dhe me njoftim individual kur palët ose përfaqësuesit e tyre kanë adresë elektronike të deklaruar apo të njohura ose kanë lënë të dhënat e tyre elektronike të kontaktit në shkallët e tjera të gjyqimit (*neni 436, pika 3, i KPP-së*).

30. Në rastin në shqyrtim, Gjykata vëren se, sipas të dhënave në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë, çështja ndaj kërkuesve është regjistruar në Gjykatën e Lartë në datën 04.02.2021. Pranë gjykatës që kishte dhënë vendimin, e konkretisht pranë Gjykatës së Apelit Vlorë, në datën 12.08.2020 kanë paraqitur rekurs trashëgimtarët e viktimës P.B. dhe më pas në datën 17.08.2020 edhe Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë. Rekursi i prokurorisë i është njoftuar të pandehurit Xhonatan Muçaj pranë ambienteve të paraburgimit, nga ana e sekretarisë së Gjykatës së Apelit Vlorë. Ndërsa njoftimi i rekursit në adresën e banimit të të pandehurit Nasi Hodo, e konkretisht në të njëjtën adresë ku i ishte njoftuar më herët vendimi penal i Gjykatës së Apelit Vlorë, ka qenë i pamundur, për shkak të kthimit të njoftimit me shënimin “Larguar jashtë shtetit”. Mbështetur në nenin 140, 143, pika 1, shkronja “ç” dhe 414 të KPP-së, sekretaria e Gjykatës së Apelit Vlorë, në kushtet kur i dënuari Nasi Hodo nuk kishte deklaruar adresë tjetër, ka proceduar me njoftimin me afishim të rekursit të paraqitur nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë. Pas këtij veprimi procedural dhe pasi është respektuar afati për depozitimin e kundërrekrurseve, sekretaria ka përcjellë dosjen pranë Gjykatës së Lartë për gjykim.

31. Gjykata e Lartë në datën 07.11.2024 ka nxjerrë njoftimin lidhur me planifikimin e shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit në datën 10.12.2024. Njoftimi është afishuar në

ambientet fizike të asaj Gjykate, si dhe në faqen zyrtare të internetit. Po ashtu, konform nenit 436, pika 3, të KPP-së, sekretaria ka njoftuar me mjete elektronike edhe avokatët që kishin mbrojtur të pandehurit në Gjykatën e Apelit Vlorë. Më pas, çështja është shtyrë për në datën 17.12.2024 dhe në përfundim Gjykata e Lartë ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë.

32. Nga shqyrtimi i dosjes gjyqësore, të tërhequr për nevoja të shqyrtimit kushtetues, rezulton se në procesverbalin gjyqësor të datës 10.12.2024 “Për shqyrtimin e çështjes në dhomë këshillimi pa praninë e palëve” theksohet: “Palët ndërgjyqëse në proces kanë marrë dijeni rregullisht sipas ligjit, me anë të shpalljes publike të datës 07.11.2024 dhe nuk rezulton të kenë paraqitur ndonjë kërkesë procedurale në lidhje me përbërjen e trupit gjykues, si dhe është vendosur shtyrja e seancës për t’u zhvilluar në dhomën e këshillimit në datën 17.12.2024”. Në procesverbalin e seancës së datës 17.12.2024 përsëritet i njëjti konstatim dhe pas relatimit të çështjes, Kolegji Penal ka marrë vendimin nr. 00-2024-2079 (314), datë 17.12.2024.

33. Siç u përmend më sipër, nga aktet e kësaj dosjeje rezulton se në datën 12.10.2020 nga kryesekretarja e Gjykatës së Apelit Vlorë janë lëshuar dy dëftesa komunikimi me nr. 602 akti, me qëllim njoftimin e kërkuësve Xhonatan Muçaj dhe Nasi Hodo për rekursin e paraqitura përkatësisht prej Z.B. dhe N.B. (trashëgimtarët e viktimës P.B.), si dhe nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë, kundër vendimit të asaj gjykate. Nga kjo dëftesë rezulton: (i) Kërkuesi Xhonatan Muçaj, fillimisht, nuk ka marrë dijeni për rekursin, pasi nuk ndodhej në IEVP-në, Vlorë, por në IEVP-në, Rrogozhinë. Më pas, në datën 21.10.2020, kryesekretarja e po asaj gjykate, me anë të shkresës nr. 602 akti, i është drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Burgjeve për të saktësuar vendndodhjen e kërkuësit për komunikimin e dëftesës, si dhe kopjeve të rekurseve bashkëlidhur. Nga kjo dëftesë rezulton se kërkuesi ka marrë dijeni për rekursin në datën 04.11.2020. Në dosje konstatohet gjithashtu se avokati A.Z., i caktuar me deklaram nga kërkuesi në seancat gjyqësore në shkallë të parë dhe në apel, është njoftuar me e-mail për datën 10.12.2024 të gjykimit të çështjes në Gjykatën e Lartë. (ii) Sipas njoftimit të parë nga Gjykata e Apelit Vlorë, kërkuesi Nasi Hodo nuk ka marrë dijeni për rekursin, sepse ndodhej jashtë shtetit. Në këto kushte, në datën 21.10.2020, kryesekretarja e po asaj gjykate, me anë të shkresës nr. 602 regjistri, ka kryer shpalljen publike për efekt komunikimi të rekurseve të kryera nga trashëgimtarët e viktimës P.B. dhe nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë. Mbi këtë shkresë gjendet shënimi “U afishua më 23.10.2020”. Për sa i përket njoftimit për gjykimin e çështjes në datën 10.12.2024 në Gjykatën e Lartë, në dosje rezulton i depozituar edhe një procesverbal “Për kryerjen e njoftimit nëpërmjet thirrjes telefonike” me datën 07.11.2024, rreth 1 muaj para marrjes së vendimit të Gjykatës së Lartë, bazuar në nenin 133 të KPP-së. Në bazë të këtij akti rezulton se është njoftuar avokati E.D., me përshkrimin se personi që u njoftua “mori njoftim”.

34. Në lidhje me kërkesin Nasi Hodo, rezulton se në gjykimin në shkallë të parë, në seancën e datës 03.06.2019, ka deklaruar se do të përfaqësohet nga avokati E.D., anëtar i Dhomës së Avokatisë Vlorë, të cilit i ka dhënë tagra për përfaqësimin si në mungesë, ashtu edhe në praninë e tij, duke u legjitimuar nga ajo gjykatë për përfaqësimin në gjykim. Edhe gjatë gjykimit në Gjykatën e Apelit Vlorë, kërkuesi Nasi Hodo është përfaqësuar nga i njëjti avokat, E.D., i konfirmuar edhe në seancën e datës 23.04.2020 të zhvilluar pranë asaj gjykate. I njëjti mbrojtës është njoftuar për gjykimin në Gjykatën e Lartë dhe ka pasur të gjitha mundësitë të konsultohet me dosjen gjyqësore, aq më tepër kur edhe nga afishimi i çështjes në portalin elektronik të Gjykatës së Lartë rezultonte se rekursuese ishte edhe Prokuroria Pranë Gjykatës së Apelit Vlorë. Për më tepër, Gjykata vëren se i njëjti mbrojtës është autorizuar edhe për paraqitjen e ankimit kushtetues të kërkuetit.

35. Për sa më sipër, përkundrejt verifikimeve të dokumenteve shkresore të gjendura në dosjen gjyqësore në ngarkim të kërkuetëve, të cilat vërtetojnë njoftimin e padyshimtë të tyre qoftë për rekursin, qoftë për zhvillimin e seancës në Gjykatën e Lartë në mënyrat dhe format e parashikuara nga KPP-ja, Gjykata vlerëson se pretendimi për cenimin e së drejtës për proces të rregullt në aspektin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar dhe parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit është i pabazuar. Kjo pasi gjykatat e zakonshme kanë përdorur me diligjencën e nevojshme mjetet në dispozicion të tyre për: 1) njoftimin e rekurseve të paraqitura nga prokuroria për të pandehurit, siç kërkon shprehimisht neni 414 i KPP-së; 2) njoftimin e të pandehurve dhe avokatëve të tyre për datën e gjykimit në Gjykatën e Lartë, siç parashikon shprehimisht neni 436, paragrafi 3, i KPP-së.

36. Në përfundim, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuetëve janë të pabazuara, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 71 dhe 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

V E N D O S I:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 21.05.2026

Shpallur më 15.07.2026

MENDIM PAKICE

1. Në shqyrtimin e çështjes me kërkues Xhonatan Muçaj (*kërkuesi Muçaj*) dhe Nasi Hodo (*kërkuesi Hodo*), me objekt: *“Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2024-2079 (314), datë 17.12.2024 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë”*, ne, gjyqtarët Sandër Beci, Ilir Toska dhe Genti Ibrahim, ndajmë qëndrim të ndryshëm nga shumica, pasi vlerësojmë se kërkesa duhej të ishte pranuar.

2. Në lidhje me pretendimin e kërkuesve për cenimin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar dhe parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, shumica ka mbajtur qëndrimin se ai është i pabazuar. Për këtë, pasi ka evidentuar standardet kushtetuese për të drejtën e aksesit substancial, mbrojtjen reale dhe efektive në procesin penal, si dhe rëndësinë e së drejtës për t'u njoftuar dhe për të marrë pjesë në gjykim, shumica ka verifikuar nëse kërkuesit janë njoftuar për rekursin e prokurorisë dhe për zhvillimin e procesit gjyqësor në ngarkim të tyre në Gjykatën e Lartë (*shih paragrafët 23-28 të vendimit*). Për sa i përket njoftimit të rekursit, shumica ka vlerësuar se rekursi i prokurorisë i është njoftuar kërkuesit Muçaj pranë ambienteve të paraburgimit nga sekretaria e Gjykatës së Apelit Vlorë, ndërsa për kërkuesin Hodo, për shkak të pamundësisë së njoftimit në adresën e banimit dhe në mungesë të deklaramit prej tij të një adrese tjetër, sekretaria e asaj gjykate, mbështetur në nenet 140, 143, pika 1, shkronja “ç” dhe 414 të KPP-së, ka proceduar me njoftimin me afishim të rekursit të paraqitur nga Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë (*shih paragrafët 30 dhe 33 të vendimit*).

3. Ndërsa për sa i përket njoftimit të datës së shqyrtimit dhe zhvillimit të gjykimit në Gjykatën e Lartë, shumica ka evidentuar rregullat procedurale sipas të cilave, kur rekursi plotëson kushtet e pranueshmërisë, çështja shqyrtohet, si rregull, në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve, sipas nenit 436/a të KPP-së, ndërsa palët njoftohen për ditën dhe orën e seancës, të paktën 30 ditë përpara datës së shqyrtimit, përmes afishimit në mjediset e Gjykatës së Lartë dhe në faqen e saj të internetit, si dhe me njoftim individual kur palët ose përfaqësuesit e tyre kanë adresa elektronike të deklaruara ose të njohura, sipas nenit 436, pika 3, të KPP-së (*shih paragrafin 29 të vendimit*). Mbi këtë bazë, shumica ka vlerësuar se Gjykata e Lartë ka bërë njoftimin për shqyrtimin e çështjes në dhomën e këshillimit përmes afishimit në ambientet e saj dhe publikimit në faqen zyrtare të internetit, si dhe ka njoftuar me mjete elektronike avokatët që kishin mbrojtur kërkuesit në Gjykatën e Apelit Vlorë (*shih paragrafin 31 të vendimit*). Në këtë kuadër, shumica i është referuar edhe procesverbalit për kryerjen e njoftimit nëpërmjet thirrjes telefonike, të mbajtur në bazë të nenit 133 të KPP-së, për njoftimin e

mbrojtësit të kërkuarit Hodo (*shih paragrafin 33 të vendimit*). Për më tepër, në veçanti për këtë kërkuar, shumica ka evidentuar se ai është përfaqësuar në gjykimet në shkallë të parë dhe në apel nga i njëjti mbrojtës, i cili është njoftuar për gjykimin në Gjykatën e Lartë dhe ka pasur mundësi të konsultohet me dosjen gjyqësore, aq më tepër kur nga afishimi i çështjes në portalin elektronik të Gjykatës së Lartë rezultonte se rekursuese ishte edhe Prokuroria pranë Gjykatës së Apelit Vlorë. Po sipas saj, i njëjti mbrojtës është autorizuar edhe për paraqitjen e ankimit kushtetues të kërkuarit (*shih paragrafin 34 të vendimit*).

4. Përfundimisht, shumica ka çmuar se dokumentet shkresore të gjendura në dosjen gjyqësore vërtetonin njoftimin e padyshimtë të kërkuarve, si për rekursin, ashtu edhe për zhvillimin e seancës në Gjykatën e Lartë, në mënyrat dhe format e parashikuara nga KPP-ja, dhe se gjykatat e zakonshme kishin përdorur me dilijencën e nevojshme mjetet në dispozicion për njoftimin e rekurseve të paraqitura nga prokuroria, si dhe për njoftimin e të pandehurve dhe avokatëve të tyre për datën e gjyimit në Gjykatën e Lartë (*shih paragrafin 35 të vendimit*).

5. Ndryshe nga shumica, në vlerësimin tonë, ky pretendim i kërkuarve është i bazuar për arsyet që do të paraqesim në vijim. Fillimisht, çmimet e evidentuara ecurinë e procesit gjyqësor në drejtim të pjesëmarrjes së kërkuarve, mënyrës së zgjedhur prej tyre për realizimin e së drejtës së mbrojtjes dhe njoftimit të akteve gjatë gjyimit përpara gjykatave të faktit, si dhe, më tej, gjatë gjyimit në Gjykatën e Lartë.

6. Konkretisht, nga aktet e dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të gjyimit kushtetues, rezulton se hetimet paraprake janë zhvilluar nga Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Sarandë, ndërsa ndaj kërkuarve, në datën 28.07.2017, është caktuar dhe zbatuar masa e sigurimit “Arresti në burg”. Për realizimin e së drejtës së mbrojtjes, kërkuarit kanë zgjedhur avokatë. Ata, së bashku me mbrojtësit e tyre, kanë marrë pjesë në seancën paraprake, në përfundim të së cilës Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, me vendimin e datës 17.10.2018, ka vendosur dërgimin në gjyq të çështjes penale në ngarkim edhe të kërkuarve, të akuzuar për veprën penale “Vrasja me dashje në rrethana cilësuese”, ndaj dy ose më shumë personave, të kryer në bashkëpunim, me pasojë vdekjen e një shtetasi dhe e mbetur në tentativë me pasojë plagosjen e lehtë të tre shtetasve, të parashikuar nga nenet 79, shkronja “dh”, 25 dhe 22 të KP-së. Në gjykimin e çështjes në themel kërkuarit kanë qenë të pranishëm, së bashku me mbrojtësit e zgjedhur me deklaram para gjykatës, ndërsa, pas kërkesës së njërit prej tyre, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Sarandë, me vendimin e datës 07.12.2018, ka vendosur deklaramin e moskompetencës tokësore, duke ia dërguar aktet Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë.

7. Gjykimi i çështjes në themel ka vijuar përpara Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë dhe është zhvilluar me procedurën e zakonshme. Kërkuarit kanë marrë pjesë në gjykim dhe kanë vijuar të mbrohen me avokatë të zgjedhur me deklaram prej vetë tyre, ndërsa avokatët janë njoftuar për aktet e procesit gjyqësor. Në përfundim të gjyimit, me vendimin e datës

27.12.2019, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka ndryshuar cilësimin juridik të veprës penale, duke e deklaruar fajtor kërkuesin Muçaj për veprat penale “Vrasja me dashje”, të kryer në bashkëpunim në dëm të një shtetasi, “Vrasja me dashje”, të kryer në bashkëpunim dhe e mbetur në tentativë në dëm të një shtetasi tjetër, dhe “Plagosja e lehtë me dashje”, në dëm të një shtetasi të tretë, të parashikuara nga nenet 76 e 25, 76, 22 e 25 dhe 89 të KP-së, për të cilat, në bashkim të dënimeve, i ka caktuar një dënim të vetëm me 20 vjet burgim. Po ashtu, për të njëjtat vepra penale është deklaruar fajtor edhe kërkuesi Hodo, me ndryshimin se veprën penale “Plagosja e lehtë me dashje” e ka kryer në dëm të një shtetasi të katërt, ndërkohë që për këto vepra penale, në bashkim të dënimeve, ndaj tij është caktuar një dënim i vetëm me 18 vjet burgim.

8. Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim kërkuesi Muçaj, akt i cili, krahas tij, është nënshkruar edhe nga mbrojtësi i zgjedhur gjatë gjykimit të çështjes. Po ashtu, në emër dhe për llogari të kërkuesit Hodo, është paraqitur ankim nga avokati i zgjedhur prej tij gjatë gjykimit. Ankimet e kërkuesve, si dhe ato të paraqitura nga i bashkëpandehuri dhe familjarët e një prej viktimave, u janë njoftuar edhe mbrojtësve të zgjedhur të secilit kërkues.

9. Në gjykimin e çështjes në apel, i cili është zhvilluar gjatë pandemisë COVID-19, kërkuesit kanë marrë pjesë në disa seanca përmes lidhjeve *online*, por ato nuk janë zhvilluar. Në seancën gjyqësore në të cilën është shqyrtuar çështja, kërkuesit kanë zgjedhur të mos marrin pjesë, ndërsa janë mbrojtur nga avokatët e zgjedhur prej tyre me deklaram, të cilët ishin po ata që i kishin mbrojtur edhe në gjykimin në shkallë të parë. Në përfundim të gjykimit, Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin e datës 08.07.2020, ndërsa ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë në lidhje me deklaramin fajtor dhe dënimin e kërkuesve për veprën penale “Plagosja e lehtë me dashje”, e ka prishur atë për pjesën që ka deklaruar fajtor kërkuesin Muçaj për veprën penale “Vrasja me dashje”, të kryer në bashkëpunim dhe të mbetur në tentativë në dëm të një shtetasi, të parashikuar nga nenet 76, 22 e 25 të KP-së, si dhe atë që ka deklaruar fajtor kërkuesin Hodo për veprën penale “Vrasja me dashje”, të kryer në bashkëpunim, të parashikuar nga nenet 76 e 25 të KP-së, duke vendosur pushimin e çështjes penale për kërkuesit. Po ashtu, është ndryshuar vendimi i gjykatës së shkallës së parë për pjesën tjetër, duke u deklaruar fajtor kërkuesi Muçaj për veprën penale “Vrasja me dashje”, në dëm të një shtetasi, të parashikuar nga neni 76 i KP-së dhe, në bashkim të dënimeve, i është caktuar një dënim i vetëm me 12 vjet burgim. Gjithashtu, është deklaruar fajtor kërkuesi Hodo për veprën penale “Plagosja e lehtë me dashje”, në dëm të një shtetasi tjetër, të parashikuar nga neni 89 i KP-së dhe, në bashkim të dënimeve, i është caktuar një dënim i vetëm me 2 vjet burgim. Për kërkuesin Hodo, ndërsa kishte vuajtur dënimin e caktuar, është urdhëruar lirimi i menjëhershëm nga paraburgimi.

10. Vendimi i arsyetuar i gjykatës së apelit, në datën 23.12.2020, i është njoftuar personalisht kërkuesit Muçaj, në ambientet e paraburgimit, ndërsa, në datën 18.12.2020, i është

njoftuar babait të kërkuesit Hodo në adresën e vendbanimit të këtij të fundit. Vendimi nuk u është njoftuar mbrojtësve të zgjedhur nga kërkuesit gjatë gjykimit të çështjes. Ndërkohë, përpara se vendimi i arsyetuar t'u njoftohej kërkuesve, në datën 17.08.2020 prokurori ka paraqitur rekurs kundër vendimit të gjykatës së apelit, duke kërkuar prishjen e tij dhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Po ashtu, në datën 12.08.2020 është paraqitur rekurs edhe nga disa familjarë të një prej viktimave të veprave penale, të cilët kanë kërkuar prishjen e të dyja vendimeve të gjykatave të faktit dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në gjykatën kompetente. Aktet e rekurseve të prokurorit dhe të familjarëve të një prej viktimave, në datën 04.11.2020 i janë njoftuar personalisht kërkuesit Muçaj, në ambientet e ekzekutimit të dënimit me burgim. Ato nuk i janë njoftuar mbrojtësit të zgjedhur prej tij. Nga ana tjetër, nuk është arritur që aktet e rekurseve t'i njoftohen kërkuesit Hodo, ndërsa shërbimi postar ka vendosur shënimin "Jashtë shtetit". Ato nuk i janë njoftuar as mbrojtësit të zgjedhur prej tij. Ndërkohë, në datën 23.10.2020 sekretaria gjyqësore e gjykatës së apelit ka afishuar shpallje për njoftimin e rekurseve ndaj kërkuesit Hodo, njëerën pranë ambienteve të saj dhe tjetrën në ambientet e gjykatës së shkallës së parë, ndërsa një kopje e saj i është dërguar, përmes shërbimit postar, njësisë administrative të vendbanimit të këtij kërkuesi, por pa ndonjë konfirmim për afishimin e saj. Ky njoftim, në përmbajtje, evidentonte vetëm faktin e paraqitjes së rekurseve përkatëse.

11. Në datën 07.11.2024 Gjykata e Lartë ka planifikuar shqyrtimin e çështjes së kërkuesve në dhomën e këshillimit të datës 10.12.2024. Njoftimi për këtë është publikuar në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë dhe, në të njëjtën datë, i është dërguar në rrugë elektronike avokatit mbrojtës të kërkuesit Muçaj, të zgjedhur prej tij me deklaram gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta. Po në datën 07.11.2024, sipas një procesverbali për kryerjen e njoftimit nëpërmjet thirrjes telefonike, të mbajtur nga nëpunësja gjyqësore, është njoftuar edhe avokati mbrojtës i kërkuesit Hodo, i zgjedhur prej tij me deklaram gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta. Në datën 02.12.2024 familjarët rekursues të një prej viktimave të veprës penale kanë paraqitur parashtrime me shkrim në lidhje me rekursin e tyre. Ndërkohë, në datën e planifikuar, Gjykata e Lartë, pasi ka vlerësuar se palët kishin marrë dijeni rregullisht sipas ligjit, ka vendosur shtyrjen e seancës për në datën 17.12.2024. Në këtë datë çështja e kërkuesve është shqyrtuar në dhomën e këshillimit dhe Gjykata e Lartë ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Në datën 10.03.2025 vendimi i arsyetuar i është njoftuar në rrugë elektronike avokatit mbrojtës të kërkuesit Muçaj, të zgjedhur prej tij gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta.

12. Në datën 07.07.2025, një avokat tjetër, i zgjedhur me prokurë të posaçme nga kërkuesi Muçaj, ka paraqitur kërkesë në Gjykatë, ndërsa në datën 19.09.2025 ka paraqitur

kërkesë edhe kërkuesi Hodo, përmes të njëjtit avokat që e kishte mbrojtur përpara gjykatave të faktit, tashmë i pajisur me prokurë të posaçme.

13. Përpara se të ndalemi në rregullat procedurale penale relevante, çmojmë të theksojmë se ato duhet të lexohen në dritën e garancive kushtetuese dhe konventore të procesit të rregullt ligjor. Kështu, neni 42 i Kushtetutës garanton të drejtën e kujtdo për një gjykim të drejtë, ndërsa neni 31 i saj përcakton garancitë themelore të të pandehurit në procesin penal, ndër të cilat e drejta për të pasur kohën dhe lehtësitë e mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen, si dhe e drejta për t'u mbrojtur vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi ligjor të zgjedhur prej tij. Këto garanci përkojnë edhe me kërkesat e nenit 6 të KEDNJ-së, në aspektin e gjykimit të drejtë, barazisë së armëve, kontradiktoritetit dhe së drejtës për mbrojtje efektive.

14. Në këtë kuptim, dispozitat e KPP-së që rregullojnë pozitën procedurale të të pandehurit dhe rolin e mbrojtësit nuk mund të lexohen si rregulla thjesht formale, por si garanci procedurale që konkretizojnë të drejtën për mbrojtje reale dhe efektive. Sipas nenit 6 të KPP-së, i pandehuri ka të drejtë të mbrohet vetë ose me ndihmën e mbrojtësit, ndërsa mbrojtësi ndihmon të pandehurin që t'i garantohen të drejtat procedurale dhe t'i ruhen interesat e tij ligjorë. Po kështu, neni 34/a i KPP-së i njeh të pandehurit, ndër të tjera, të drejtën të mbrohet vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi të zgjedhur, të komunikojë me mbrojtësin që e përfaqëson, të ketë kohë dhe lehtësi të mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen, si dhe të njihet me materialet e çështjes. Ndërsa neni 48 i KPP-së njeh të drejtën e të pandehurit për të zgjedhur mbrojtës, neni 50 përcakton se mbrojtësi ka të drejtat që ligji i njeh të pandehurit, përveç atyre që i rezervohen personalisht këtij të fundit. Në të njëjtën linjë, neni 49 i KPP-së parashikon rastet e mbrojtjes së detyrueshme, ndër të tjera, kur i pandehuri akuzohet për një vepër penale për të cilën ligji parashikon dënim në maksimum jo më pak se 15 vjet burgim.

15. Për sa u përket njoftimeve, KPP-ja parashikon rregulla të përgjithshme dhe të posaçme, në varësi të aktit që njoftohet dhe pozitës procedurale të personit të cilit i drejtohet njoftimi. Sipas nenit 132 të KPP-së, njoftimet e akteve bëhen nga ftuesi gjyqësor ose nëpërmjet shërbimit postar, ndërsa dorëzimi i kopjes së aktit të interesuarit nga sekretaria e gjykatës ka vlerën e njoftimit. Neni 133 i KPP-së rregullon njoftimet e veçanta dhe me mjete të tjera teknike, në raste të ngutshme, duke parashikuar se njoftimi me telefon ose me mjete të tjera teknike mund të përdoret, si rregull, përveç të pandehurit dhe me kusht që të dokumentohet marrja e tij. Për të pandehurin, kodi ka parashikuar rregulla të posaçme, përkatësisht njoftimin në vendin e burgimit, sipas nenit 139 të KPP-së. Pika 4 e kësaj dispozite parashikon se, kur i burgosuri lirohet për shkak të ndryshimit të masës së sigurimit, ai detyrohet të deklarojë ose të zgjedhë banesën, kjo shënohet në aktin e lirimit dhe i njoftohet autoritetit procedues, ndërsa, kur njoftimi në banesën e deklaruar ose të zgjedhur nuk mund të bëhet, akti i dorëzohet mbrojtësit. Po ashtu, KPP-ja parashikon njoftimin e të pandehurit në gjendje të lirë, sipas nenit

140, njoftimin e të pandehurit që nuk gjendet, sipas nenit 141, dhe njoftimin e të pandehurit jashtë shtetit, sipas nenit 142. Për më tepër, neni 143 i KPP-së parashikon rastet e pavlefshmërisë së njoftimeve, ndër të cilat edhe kur janë shkelur dispozitat e veçanta mbi personin të cilit duhet t'i dorëzohet kopja ose kur nuk janë respektuar format për njoftimin me mjete teknike të veçanta dhe, për këtë shkak, ai që duhej njoftuar nuk ka ardhur në dijeni të aktit.

16. Në fazën e ankimit/rekursit, neni 414 i KPP-së parashikon se akti i ankimit u njoftohet prokurorit, të pandehurit dhe palëve private nga sekretaria e gjykatës që ka dhënë vendimin. Po ashtu, neni 435/a i KPP-së i njuh palës kundër së cilës është paraqitur rekurs të drejtën për ta kundërshtuar atë me kundërrekurs brenda 20 ditëve nga dita kur ka marrë njoftimin për rekursin e palës tjetër. Ndërkohë, neni 435 i KPP-së, në rregullimin e paraqitjes së rekursit, parashikon se akti i rekursit dhe memoriet duhet të nënshkruhen, me pasojë mospranimi, nga mbrojtësit, ndërsa kur i pandehuri nuk ka mbrojtës të zgjedhur, kryetari i kolegjit cakton një mbrojtës kryesisht dhe në këtë rast lajmërimet i bëhen edhe të pandehurit. Për shqyrtimin në Gjykatën e Lartë, neni 436, pika 3, i KPP-së parashikon njoftimin e palëve për datën dhe orën e gjykimit të paktën 30 ditë përpara, përmes afishimit dhe faqes elektronike zyrtare, si dhe në adresat elektronike të deklaruara ose të njohura. Sipas nenit 436/a të KPP-së, shqyrtimi i rekursit në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë, si rregull, bëhet mbi bazë dokumentesh në dhomën e këshillimit, ndërsa relacioni i gjyqtarit relator pasqyron, ndër të tjera, pretendimet dhe shkaqet e ngritura në rekurs, si dhe prapësimet e paraqitura në kundërrekurs.

17. Nga përmbajtja e këtyre dispozitave, të lexuara në dritën e garancive kushtetuese dhe konventore të procesit të rregullt ligjor, rezulton se njoftimi i rekursit nuk është një veprim procedural thjesht formal, por mjeti që i mundëson palës kundër së cilës është ushtruar rekurs të dijë për shkaqet e kundërshtimit dhe të ushtrojë në mënyrë efektive të drejtën për kundërrekurs dhe për parashtime. Kjo merr rëndësi të veçantë kur rekursi i prokurorit synon prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe rikthimin e dënimeve më të rënda ndaj të pandehurve. Po ashtu, duke pasur parasysh se shqyrtimi i rekursit në Gjykatën e Lartë zhvillohet, si rregull, në dhomën e këshillimit mbi bazë dokumentesh, njoftimi efektiv i rekursit dhe mundësia reale për të paraqitur kundërrekurs ose parashtime marrin rëndësi përcaktuese për garantimin e mbrojtjes reale dhe efektive, barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit.

18. Në këtë drejtim, çmojmë të evidentojmë se Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se paraqitja e rekursit nga prokurori mbart mundësinë e përkeqësimit të pozitës së të dënuarit, ndaj u takon organeve përgjegjëse gjyqësore të ndërmarrin hapat e nevojshëm për njoftimin e tij dhe të mbrojtësit të tij, në mënyrë që të garantohet e drejta e mbrojtjes (*shih vendimet nr. 71, datë 30.11.2016; nr. 35, datë 01.06.2015; nr. 7, datë 19.02.2007 të Gjykatës*

Kushtetuese). Në veçanti, për sa i përket gjykimit në Gjykatën e Lartë, Gjykata është shprehur se, në dallim nga procedurat e gjykimit që zhvillohen në gjykatat e zakonshme, ai ka si veçori paraqitjen vetëm të argumenteve ligjore, ndaj është i domosdoshëm garantimi për të pandehurin i një mbrojtjeje efektive dhe profesionale (*shih vendimet nr. 35, datë 01.06.2015; nr. 5, datë 04.03.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Po kështu, për të drejtën e mbrojtjes, Gjykata ka pohuar në vijimësi se ajo duhet të jetë reale dhe efektive dhe se ushtrimi i saj nuk duhet të pengohet, por, përkundrazi, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm duhet të marrin të gjitha masat ligjore që, në funksion të procesit të drejtë, t'i japin mundësinë individit të bëjë mbrojtje reale, duke respektuar parimin e barazisë së armëve (*shih vendimet nr. 44, datë 02.04.2026; nr. 34, datë 17.11.2022; nr. 37, datë 19.09.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë këndvështrim, Gjykata ka theksuar se, veçanërisht në procesin penal, barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe, lidhur ngushtë me këto, realizimi i mbrojtjes së të pandehurit, i garantuar shprehimisht nga neni 31 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së, përbëjnë elemente thelbësore të procesit të rregullt ligjor në kuptimin kushtetues. Për respektimin e këtyre parimeve, gjykatat e juridiksionit të zakonshëm duhet të përmbushin një sërë detyrimesh, mes të cilave, sipas rastit, rëndësi të veçantë merr edhe njoftimi i të pandehurit ose i mbrojtësit të tij ligjor për aktet procedurale që ndikojnë në ushtrimin e mbrojtjes, përfshirë ankimin, rekursin, si dhe ditën dhe vendin e gjykimit të çështjes, me synimin që të realizohet një debat real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes (*shih vendimet nr. 35, datë 01.06.2015; nr. 37, datë 19.09.2011; nr. 16, datë 08.06.2006 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Duke iu kthyer rastit konkret dhe duke zbatuar standardet e mësipërme, rezulton se rekursi i prokurorit përbënte aktin procedural përcaktues mbi të cilin u vu në lëvizje kontrolli i Gjykatës së Lartë për pjesën e vendimit të gjykatës së apelit që kishte qenë në favor të kërkuësve. Përmbajtja dhe objekti i këtij rekursi kishin rëndësi të posaçme për pozitën e tyre procedurale dhe penale, pasi prokurori kërkonte prishjen e vendimit të gjykatës së apelit dhe lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë, me të cilin kërkuësit ishin dënuar përkatësisht me 20 dhe 18 vjet burgim. Për rrjedhojë, njoftimi efektiv i këtij rekursi dhe krijimi i mundësisë reale për ta kundërshtuar atë përbënin elemente thelbësore të mbrojtjes, barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit. Rasti konkret përfshihej pikërisht në situatën e evidentuar nga jurisprudenca kushtetuese, sipas së cilës, kur rekursi i prokurorit mbart mundësinë e përkeqësimit të pozitës së të dënuarit, organet gjyqësore duhet të ndërmarrin hapat e nevojshëm për njoftimin e tij dhe të mbrojtësit të tij, në mënyrë që të garantohet e drejta e mbrojtjes.

21. Për kërkuësin Muçaj rezulton se aktet e rekurseve i janë njoftuar personalisht në ambientet e ekzekutimit të dënimit me burgim, por nuk i janë njoftuar mbrojtësit të zgjedhur prej tij. Ky fakt, në vlerësimin tonë, nuk mund të vlerësohet i shkëputur nga mënyra sesi ishte

zhvilluar deri atëherë procesi gjyqësor, ku kërkuesi kishte zgjedhur të realizonte mbrojtjen me ndihmën e avokatit, i cili kishte vepruar në emër dhe për llogari të tij, kishte nënshkruar aktin e ankimit dhe ishte njoftuar për aktet procedurale të rëndësishme të procesit. Në këtë kontekst, njoftimi personal i rekursit vetëm të pandehurit të burgosur, pa njoftuar mbrojtësin e zgjedhur dhe pa u shoqëruar me ndonjë element që të tregonte se kërkuesi, në kushtet e burgimit dhe brenda afatit të kufizuar ligjor, kishte mundësi reale të komunikonte me të për të vlerësuar shkaqet e rekursit dhe për të përgatitur kundërshtimet, nuk garantonte në vetvete ushtrimin real të së drejtës për kundërrekurs dhe për parashtrime ndaj rekursit të prokurorit. Kjo vlen aq më tepër kur në atë moment nuk rezultonte që kërkuesi dhe mbrojtësi i tij të ishin njohur ende me vendimin e arsyetuar të gjykatës së apelit.

22. Kjo është edhe më e dukshme në fazën e rekursit, ku mbrojtja merr natyrë të theksuar teknike. Vetë neni 435, pika 2, i KPP-së kërkon që akti i rekursit dhe memoriet të nënshkruhen nga mbrojtësi, me pasojë mospranimi. Për rrjedhojë, e drejta për të kundërshtuar rekursin e prokurorit përmes kundërrekursit nuk mund të kuptohet si një mundësi thjesht personale dhe formale e të pandehurit, por si një e drejtë që, për t'u ushtruar efektivisht, kërkon përfshirjen reale të mbrojtësit. Në këtë kuptim, në vlerësimin tonë, në kushtet kur rekursi i prokurorit nuk i ishte njoftuar mbrojtësit të zgjedhur, dijenia personale e kërkuesit Muçaj nuk ishte e mjaftueshme, veçanërisht duke pasur parasysh natyrën teknike të fazës së rekursit dhe rrethanat konkrete të rastit, për t'i krijuar mbrojtjes mundësi reale për të vlerësuar shkaqet e rekursit, për të përgatitur kundërshtimet dhe për t'i paraqitur ato në formën dhe brenda afatit të parashikuar nga ligji.

23. Po ashtu, edhe rrethana e theksuar nga shumica se avokati i zgjedhur nga kërkuesi Muçaj në gjykimin në shkallët më të ulëta ishte njoftuar për datën e shqyrtimit të çështjes në Gjykatën e Lartë nuk e ndryshon këtë përfundim. Ky njoftim lidhej me planifikimin e shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit, ndërsa nuk zëvendësonte njoftimin e rekursit dhe as nuk i krijonte mbrojtjes të njëjtën pozitë procedurale që do të kishte pasur nëse rekursi do t'i ishte njoftuar në kohën dhe mënyrën e duhur, me qëllim ushtrimin e së drejtës për kundërrekurs.

24. Për kërkuesin Hodo situata paraqitet edhe më problematike. Nga aktet rezulton se rekursi nuk i është njoftuar personalisht, pasi shërbimi postar ka vendosur shënimin “Jashtë shtetit”. Megjithatë, pas këtij konstatimi, nuk rezulton të jetë ndjekur procedura e posaçme e parashikuar nga neni 142 i KPP-së për të pandehurin jashtë shtetit dhe as procedura e nenit 141 të KPP-së për të pandehurin që nuk gjendet. Po ashtu, rekursi nuk i është njoftuar as mbrojtësit të zgjedhur prej tij, ndonëse ky mbrojtës kishte përfaqësuar kërkuesin në gjykimet në shkallë të parë dhe në apel. Në këtë drejtim nuk mund të anashkalohet as logjika e nenit 139, pika 4, të KPP-së. Edhe pse kjo dispozitë parashikon rastin kur i burgosuri lirohet për shkak të ndryshimit

të masës së sigurimit, ajo evidenton se, kur i pandehuri ka qenë në gjendje burgimi dhe më pas lirohet gjatë procedimit, ligji e lidh vijimësinë e njoftimeve me deklarinimin ose zgjedhjen e banesës dhe, kur njoftimi në këtë banesë nuk mund të bëhet, me dorëzimin e aktit mbrojtësit. Në rastin konkret, megjithëse Gjykata e Apelit Vlorë nuk ka disponuar shprehimisht për ndryshimin e masës së sigurimit, me vendimin e saj ajo e ka dënuar kërkuuesin Hodo me 2 vjet burgim, ka konstatuar se ky dënim ishte vuajtur dhe ka urdhëruar lirimin e menjëhershëm të tij nga paraburgimi, duke sjellë praktikisht shuarjen e masës së sigurimit “Arresti në burg”. Për rrjedhojë, pamundësia e njoftimit të rekursit në adresën e banimit nuk mund të justifikonte kalimin në njoftim me afishim, pa u ndjekur procedurat përkatëse të KPP-së dhe pa iu dorëzuar akti mbrojtësit të zgjedhur.

25. Në këtë drejtim nuk mund të pranohet se afishimi i shpalljes për njoftimin e rekurseve pranë ambienteve të gjykatës së apelit dhe të gjykatës së shkallës së parë, si dhe dërgimi i një kopjeje të saj njësisë administrative, pa konfirmim për afishimin përbënin njoftim të vlefshëm dhe efektiv të rekursit për kërkuuesin Hodo. KPP-ja nuk parashikon njoftimin e të pandehurit nëpërmjet shpalljes publike si mënyrë autonome njoftimi. Njoftimi nëpërmjet shpalljes publike parashikohet shprehimisht vetëm për viktimat e veprës penale, në kushtet e nenit 138 të KPP-së. Për të pandehurin ligji ka parashikuar rregulla të posaçme, të lidhura me situatën e tij konkrete. Në mungesë të ndjekjes së këtyre procedurave, afishimi i kryer në rastin konkret nuk mund të barazohej me njoftim efektiv të rekursit. Për më tepër, edhe përmbajtja e shpalljes së afishuar nuk rezulton të ketë qenë e tillë që t’i mundësonte këtij kërkuesi të njihej me shkaqet konkrete të rekursit. Ajo evidentonte vetëm faktin e paraqitjes së rekurseve përkatëse, ndërkohë që e drejta për kundërrekurs, sipas nenit 435/a të KPP-së, presupozon njohjen me përmbajtjen dhe shkaqet e rekursit të palës tjetër. Vetëm dijenia abstrakte se është paraqitur rekurs nuk është e mjaftueshme për të përgatitur mbrojtje efektive, aq më tepër kur rekursi i prokurorit synonte rikthimin e një dënimi shumë më të rëndë për kërkuuesin.

26. Po ashtu, edhe rrethana e evidentuar nga shumica se i njëjti mbrojtës ka përfaqësuar kërkuuesin Hodo edhe në ankimin kushtetues individual nuk mund të shërbejë si argument për të vlerësuar të rregullt njoftimin e rekursit në procesin penal. Ky përfaqësim i mëvonshëm nuk provon se mbrojtësi ka marrë dijeni efektive për rekursin e prokurorit në kohën kur duhej të ushtrohej e drejta për kundërrekurs dhe as nuk mund të rivendosë në mënyrë prapavepruese mundësinë e humbur për ta kundërshtuar atë. Përkundrazi, kjo rrethanë tregon se mbrojtësi ka qenë i identifikueshëm nga aktet e procesit dhe, për këtë arsye, mosnjoftimi i tij për rekursin nuk mund të justifikohet me pasiguri për përfaqësimin.

27. Në vlerësimin tonë, njoftimi i mëvonshëm i avokatëve të të dy kërkuësve për datën e shqyrtimit të çështjes në Gjykatën e Lartë nuk mund të mënjanojë mungesën e njoftimit efektiv të rekursit të prokurorit dhe pasojat që kjo mungesë kishte sjellë për ushtrimin e së

drejtës së mbrojtjes. Ky njoftim lidhej me planifikimin e shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit dhe nuk rivendoste në afat të drejtën për kundërrekurs. Në momentin kur mbrojtësit u njoftuan për datën e shqyrtimit në Gjykatën e Lartë, nuk rezultoi që atyre t'u ishte njoftuar më parë rekursi i prokurorit, në mënyrë që të mund të vlerësonin shkaqet e tij dhe të ushtronin, në kohën dhe formën e kërkuar nga ligji, të drejtën për kundërrekurs ose për parashtrime. Për rrjedhojë, njoftimi i datës së seancës, pa një njoftim të mëparshëm efektiv të rekursit, nuk ishte i mjaftueshëm për të garantuar kontradiktoritet real në gjykimin e çështjes në Gjykatën e Lartë.

28. Po ashtu, nuk mund të konsiderohet vendimtare rrethana se mbrojtësit e kërkuarve kishin mundësi të konsultoheshin me dosjen gjyqësore pas njoftimit të datës së shqyrtimit në Gjykatën e Lartë. Në vlerësimin tonë, ndonëse palët dhe mbrojtësit e tyre duhet të tregojnë një kujdes të arsyeshëm për ndjekjen e procesit dhe për t'u njohur me rrethana të rëndësishme të tij, kjo nuk nënkupton shkarkimin e organeve gjyqësore nga përmbushja e detyrimeve procedurale që ligji u ka ngarkuar për njoftimin e akteve. Përkundrazi, duke qenë se ligji e lidh ushtrimin e së drejtës për kundërrekurs me njoftimin e rekursit të palës tjetër, do të ishte joproporcionale që mungesa e këtij njoftimi t'u ngarkohej kërkuarve ose mbrojtësve të tyre, mbi supozimin se këta të fundit, pasi janë njoftuar për datën e shqyrtimit, duhet të verifikonin vetë nëse ekzistonte një rekurs i paraqitur kundër interesave të të mbrojturve dhe të kërkonin përmbajtjen e tij. Prandaj, detyrimi procedural për njoftimin e rekursit nuk mund të zëvendësohet as me njoftimin e mëvonshëm të datës së shqyrtimit, as me mundësinë teorike të mbrojtësit për t'u njohur me dosjen në një moment të mëvonshëm.

29. Për më tepër, në rastin konkret nuk mund të anashkalohet as koha e gjatë, më shumë se 4 vjet, e kaluar nga paraqitja e rekursit të prokurorit deri në shqyrtimin e çështjes në Gjykatën e Lartë. Ky interval kohor e bënte edhe më të domosdoshme që Gjykata e Lartë të verifikonte nëse kërkuarët dhe mbrojtësit e tyre kishin pasur dijeni efektive për rekursin e prokurorit dhe mundësi reale për ta kundërshtuar atë. Edhe në jurisprudencën e saj, Gjykata ka mbajtur në konsideratë kohën e gjatë të kaluar nga dhënia e vendimit të apelit deri në shqyrtimin e rekursit si rrethanë që rëndon detyrimin e Gjykatës së Lartë për të ndërmarrë të gjitha veprimet dhe hapat e nevojshëm për njoftimin efektiv të kërkuarit, në përputhje me dispozitat procedurale penale, duke shmangur një qasje formaliste ndaj njoftimeve (*shih vendimin nr. 63, datë 24.09.2024 të Gjykatës Kushtetuese*). Ky standard vlen edhe në rastin konkret, ku njoftimi i datës së shqyrtimit, pas një kohe të gjatë nga paraqitja e rekursit, nuk mund të zëvendësohet njoftimin efektiv të vetë rekursit dhe as mundësinë reale për paraqitjen e kundërrekursit.

30. Në vlerësimin tonë, qasja e shumicës e ka reduktuar kontrollin kushtetues në verifikimin formal të ekzistencës së disa akteve njoftimi në dosje, pa vlerësuar nëse këto akte, në rrethanat konkrete, u kanë krijuar kërkuarve mundësi reale për të ushtruar mbrojtjen. Në një proces penal, ku rekursi i prokurorit synonte rikthimin e dënimeve të rënda me burgim, ku

mbrojtësit e zgjedhur nuk rezulton të ishin njoftuar për rekursin, ku shqyrtimi në Gjykatën e Lartë ishte zhvilluar në dhomën e këshillimit mbi bazë të dokumenteve dhe ku ndërmjet paraqitjes së rekursit dhe shqyrtimit të tij kishte kaluar një kohë e gjatë, standardi kushtetues kërkonte që njoftimi i rekursit të ishte efektiv, i tillë që të mundësonte përgatitjen dhe paraqitjen e kundërshtimeve nga mbrojtja.

31. Për sa më sipër, në vlerësimin tonë, pretendimi i kërkuesve për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në aspektin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar, si dhe me parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit ishte i bazuar.

32. Nga ana tjetër, në kushtet kur vlerësuam të bazuar këtë pretendim të kërkuesve, çmuam se nuk ishte e nevojshme të shpreheshim për bazueshmërinë në themel të pretendimit tjetër të tyre për cenimin e së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj. Ky pretendim lidhet me mënyrën e ushtrimit të juridiksionit nga Gjykata e Lartë dhe me kufijtë e kontrollit të saj, çështje të cilat, në vlerësimin tonë, pas shfuqizimit të vendimit të kundërshtuar për shkakun procedural të mësipërm, do të mund të shqyrtoheshin nga ajo gjykatë në rishqyrtimin e çështjes, në një proces që garantonte pjesëmarrjen efektive të mbrojtjes dhe kontradiktoritetin.

33. Në përfundim, duke vlerësuar se në procesin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë kërkuesve u është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, në aspektin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u njoftuar, për t'u mbrojtur e për t'u dëgjuar, si dhe me parimin e barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, mbajtëm qëndrimin për pranimin e kërkesës së kërkuesve, shfuqizimin e vendimit të kundërshtuar të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për shqyrtim sërish në atë gjykatë.

Anëtarë: Sandër Beci, Ilir Toska, Genti Ibrahimi.